

આત્મધર્મ

વર્ષ ૦૬

સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૫

Version History

Version Number	Date	Changes
001	Jan 2006	First electronic version.

આત્મધર্ম

ચૈત્ર

૨૪૭૫

: સંપાદક :

રામજી માણે કચંદ દોશી
વકીલ

વર્ષ ૪૩૩

અંક ૭૩૬

અપૂર્વ શાંતિ કેમ થાય ?

આ આત્મા અનાદિ કાળથી તેનો તે જ છે. પણ અનાદિ કાળમાં કદી પણ તેણે પોતાના સ્વાධીન સ્વભાવની ઓળખાણ કરીને તેનો આશ્રય કર્યો નથી અને પરનો જ આશ્રય કર્યો છે, તેથી પરના આશ્રયે તેને કદી શાંતિ મળી નથી. આત્માનું સુખ પરમાં નથી, તો પરનો આશ્રય કરવાથી આત્માને સુખ કર્યાંથી થાય ? જીવનો પોતાનો સ્વભાવ જ્ઞાન-આનંદથી ભરપૂર છે, તેનો વિશ્વાસ કરીને તેનો આશ્રય કરે તો અપૂર્વ શાંતિ-સુખ થાય. જેમ લાકું સમુદ્રના પાણીમાં તરે છે તેમ આત્માની વર્તમાન અવસ્થા ત્રિકાળી ચૈતન્ય-દરિયામાં પડતાં (અર્થાત्-ત્રિકાળી ચૈતન્યનો આશ્રય કરતાં) તરે છે, એટલે કે મુક્તિ પામે છે.

-ભેદવિજ્ઞાનસાર

છુટક નકલ
ચાર આના

વાર્ષિક લવાજમ
ત્રણ રૂપિયા

અનેકાન્ત મુદ્રણાલય: મોટા અંકડિયા: કાઠિયાવાડ

આ સદ્ભોધ-ચંદ્રોદય અધિકાર છે. લોકો બીજના ચંદ્રને પગે લાગે છે, પણ તે કાંઈ ધર્મ નથી. આ આત્મા પોતે ચંદ્રસમાન છે, તેનું સાચું જ્ઞાન કરવું તે સદ્ભોધરૂપી ચંદ્રમાં છે, ને તે શાંતિનું કારણ છે. તેનું સાચું જ્ઞાન કરે તો સુખ પ્રગટે. સમયસારની સ્તુતિમાં કહ્યું કે “સંસારી જીવનાં ભાવમરણો ટાળવા કરુણા કરી” ભાવમરણ કેમ ટણે તેની આ વાત છે. આત્મા પોતે સુખસ્વરૂપ છે, આત્મામાં શાંતિ છે, પણ તેની જેને ખબર નથી તે બદ્ધારમાં શાંતિ માને છે, પણ તેમાં શાંતિ નથી. શરીર-પૈસા-કૂઠુંબ વગેરે વસ્તુઓમાં સુખ નથી, તે તો પર ચીજ છે, તે પડી રહે છે ને આત્મા કયાંક ચાલ્યો જાય છે, માટે તેમાં સુખ નથી. પણ અજ્ઞાનથી તેમાં સુખ માને છે ને તે શરીર વગેરેમાં પોતાપણું માને છે તે સંસાર છે, ને તેનું દુઃખ છે, તે દુઃખ કેમ ટણે તેનો ઉપાય જ્ઞાની કહે છે. સાચું સુખ તો જ્ઞાનમાં છે, તે સમજે તો શાંતિ થાય. પણ પહેલાં તેની રુચિ થવી જોઈએ. કે અરેરે! હું કોણ છું? મારું શું સ્વરૂપ છે? અનંતકાળે મોંઘો મનુષ્યભવ મળ્યો તેમાં આત્માનું સ્વરૂપ શું છે તે જાણો તો દુઃખ ટણે. સંસારી જીવોના ભાવમરણો કેમ ટણે તે માટે કરુણા કરીને જ્ઞાનીનો ઉપદેશ છે.

આત્મામાં ચૈતન્ય ખજાનો છે, આનંદ અને શાંતિ અંદરમાં છે, પણ જેમ કસ્તુરીમૃગ બદ્ધારમાં સુગંધ માને છે તેમ અજ્ઞાની જીવ બદ્ધારમાં સુખ ગોતે છે, પણ અંદરમાં સુખ છે; એવા આત્માનું જ્ઞાન થાય તો સદ્ભોધરૂપી ચંદ્રમાં ઊગે, ને પછી જેમ બીજમાંથી પૂર્ણિમા થાય છે તેમ તે સમ્યજ્ઞાનમાંથી કેવળજ્ઞાન થાય છે. તેની આ વાત છે.

ગાથા-૧

આ આત્મા સુખનો ભંડાર છે; તેમાંથી જ સુખ પ્રગટે છે. જેમ કાચા ચણાને શેકો તો તેમાં મીઠાશ પ્રગટે છે, તે મીઠાશ બદ્ધારથી પ્રગટી નથી પણ ચણામાં જ ભરી ફૂટી તે પ્રગટી છે, તેમ સાચી ઓળખાણ કરતાં આત્મામાં સુખ પ્રગટે છે, તે બદ્ધારથી આવતું નથી પણ અંદર ભર્યું છે તેમાંથી જ આવે છે. એવું સાચું જ્ઞાન કરવું તે આ મનુષ્યભવનું કર્તવ્ય છે. મનુષ્ય અવતાર પામીને જો આત્માની ઓળખાણ ન કરે તો તે અવતારની કાંઈ ગણતરી નથી. જેમ કાચો ચણો તૂરો લાગે ને વાવો તો ઊગે પણ તેને શેકો તો મીઠાશ આવે ને ફરી ઊગે નહિં. તેમ આત્મા અજ્ઞાનભાવથી દુઃખી છે, ને નવાં નવાં ભવ ધારણ કરે છે. પણ આત્માની સાચી ઓળખાણ કરતાં તેને સુખ પ્રગટે. ને ફરીથી ભવ ધારણ કરે નહિં. આ આત્મા આબાળ-ગોપાળ બધાય ને ખ્યાલમાં આવે તેવો છે. મોક્ષસુખનો દેવાવાળો આત્મા છે. એવા આત્માને જાણી શકે, પણ મોકા વિદ્વાનો પણ વાણીથી તેનું વર્ણન કરી શકે નહિં. જ્ઞાનમાં આવે પણ વાણીમાં આવે નહિં. જેમ ધી ખાતાં તેના સ્વાદનું જ્ઞાન થાય છે પણ વાણીમાં તે પૂરું કહેવાતું નથી, તેમ આત્માનું સ્વરૂપ જ્ઞાનમાં જણાય છે પણ વાણીમાં કહી શકતું નથી. આત્માને જાણનારા જ્ઞાની પણ તેને વાણીથી કહેવા સમર્થ નથી, તો પછી અજ્ઞાની તો તેને કયાંથી કહી શકે?

આ મનુષ્યદેહ દુર્લભ છે, ને તેમાં ય આત્માનું ભાન કરવું તે મહા દુર્લભ છે. ધણ જીવો મનુષ્યપણું પામીને આત્માને જાણતા નથી ને કાગડાં-કૂતરાં-કીડા જેવું જીવન ગાળે છે. આત્મસ્વભાવ એવો છે કે જ્ઞાનથી અનુભવી શકાય છે, પણ વાણીથી કહેવાતો નથી. શ્રી મદ્રાજચંદ્ર કહે છે કે-

“જે પદ શ્રી સર્વજ્ઞ દીહું જ્ઞાનમાં
કહી શકયા નહિં તે પણ શ્રીભગવાન જો.
તેહ સ્વરૂપને અન્ય વાણી તો શું કહે?
અનુભવગોચર માત્ર રહ્યું તે જ્ઞાન જો.”

એવા આત્માનું ભાન આઠ આઠ વર્ષના રાજકુમારો કરે છે હું જ્ઞાનાનંદ સ્વરૂપ છું-એવો અનુભવ આઠ વરસનાં બાળકો પણ કરે છે. ચૈતન્યના મહિમાનો વિસ્તાર એટલો બધો છે કે વાણીથી પૂરો ન પડે, પણ જ્ઞાનના અનુભવથી જ પૂરો પડે છે. ધીનું વર્ણન લખીને ગમે તેટલા ચોપડા ભરે કે ગમે તેટલું કથન કરવામાં આવે પણ અનુભવ વિના તેનો પાર પડે નહિં. આત્મા જાણ્યા વિના જન્મ મરણનો અંત આવે નહિં. આત્મા જાણનાર દેખનાર પદાર્થ છે, મહિમાવાળો ભગવાન છે, વાણી જડ અચેતન છે, તેના વડે આત્મા જણાતો નથી. તો તેને જાણવાનો ઉપાય શું? તે કહે છે. લાખો-કરોડો પ્રાણીમાં કોઈ વિરલા પ્રાણીઓ અંતરમાં અનુભવ વડે તેને જાણે છે.

માહ સુદ ૧૦ મંગળવાર

ઉભરાઈ

[સવારે દસ વાગે માંગળિક]

આ આત્મા પોતે માંગળિક છે. આત્માની ઓળખાણ કરવી તે જ મંગળ છે. આત્મા પોતામાં સુખ છે તે ભૂલીને શરીર-મન-વાણી-લક્ષ્મી વગેરેમાં સુખ માને છે અને તેને પોતાનાં માને છે તે અમંગળ છે. પુત્રને જન્મ થાય, લગ્ન થાય, કે ઘરનું વાસ્ત લ્યે—એને લોકો મંગળ કહે છે પણ તે તો બધા નાશવાન છે, તે કોઈ માંગળિક નથી. આત્માનો અવિનાશી સ્વભાવ છે તે જ માંગળિક છે. અરિહંત મંગળ, સિદ્ધ મંગળ, સાધુ મંગળ અને ધર્મમંગળ—એ ચાર મંગળ છે તે ચારે ય, આત્માની જ નિર્મળ દશાઓ છે. આત્મા પોતે શાનપ્રભુ છે પણ એને પોતાના મહિમાની ખબર નથી તેથી ક્ષણિક પુણ્ય-પાપના વિકારને પોતાનો માને છે, તે અમંગળ છે, આત્મા શાનાનંદભગવાન છે તેના ભાનદ્વારા તે અમંગળ ટળે છે. મંગલ શબ્દમાં મમ અને ગલ એવા બે પદ છે. ‘મમ’ એટલે પર વસ્તુનું હું કરી શકું એવું અભિમાન, તેને આત્મભાન વડે જે ગાળે નાશ કરે—તે ભાવ મંગળ છે. આત્માના જે પવિત્ર ભાવ વડે પાપનો નાશ થાય તે માંગળિક છે. અથવા મંગ એટલે પવિત્રતા, તેને જે પમાડે તે માંગળિક છે. આત્માના જે ભાવ વડે આત્માને પવિત્રતાનો લાભ થાય તે મંગળ છે. પવિત્રતાનો લાભ, અને અભિમાનનો નાશ—એ બંને જીઉં નથી. પવિત્રતાનો લાભ તે અસ્તિથી કથન છે અને અભિમાનનો નાશ તે નાસ્તિથી છે. એક મંગળભાવમાં બંને આવી જાય છે. આત્માની ઓળખાણ કરીને અંતરમાં આત્માનો ધર્મ પ્રગટ કરે તેને ભગવાન માંગળિક કહે છે. આ માંગળિક અવિનાશી છે. દેહાદિથી ભિજ્ઞ, શાન સ્વરૂપી આત્માની સત્તસમાગમે ઓળખાણ, શ્રદ્ધા અને સ્થિરતા પ્રગટ કરવી તે અસ્તિથી મંગળ છે. શાનસ્વરૂપી આત્મા મંગળ છે, તેના ભાન વડે અજ્ઞાન ટળે છે. અજ્ઞાન એ જ પાપ છે, તેનો નાશ શાનથી થાય છે. અજ્ઞાનનો નાશ તે નાસ્તિથી મંગળ છે.

અરિહંત અને સિદ્ધ માંગળિક છે, તે આત્માની જ અવસ્થાઓ છે. અંતરમાં પરિપૂર્ણ શાન સ્વભાવ છે તેમાંથી સર્વજ્ઞદશા પ્રગટ કરવી તેને ભગવાન માંગળિક કહે છે. ઘરનું વાસ્તુ, વિવાહ વગેરે કાર્યોમાં મંગળ નથી, ત્યાં તો પાપ ભાવ છે તે અમંગળ છે. આત્મા પોતે અનંતગુણનો પિંડ છે. આત્મામાં અનંતગુણોનું વાસ્તુ છે. આત્માનું વાસ્તુ એટલે આત્માનું રહેઠાણ. આત્મા શરીરમાં કે મકાનમાં રહેતો નથી પણ પોતાના શાનાદિ અનંતગુણોમાં રહે છે અનંતગુણો તે આત્માનું વાસ્તુ છે. આત્માનું રહેઠાણ શોધીને તેમાં વસવું તે માંગળિક છે. વસ્તુની ઓળખાણ કરીને તેમાં વસે તેને વાસ્તુ કહે છે. આત્માના ભાનથી સિદ્ધદશા પ્રગટ કરી તેમાં આત્મા સાદિ અનંતકાળ રહે છે, તે જ આત્માનું વાસ્તુ છે. એ સિવાય બીજું ઘર આત્માને નથી.

શ્રી વીતરાગ સર્વજ્ઞદેવે જેવો જોયો અને કહ્યો તેવા આત્માને જાણવો તે જ પ્રથમ મંગળ છે, તે જ ધર્મ છે. જીઽાઓ ભાઈ ! આ વાત અંતરના અધ્યાત્મની છે, બહારની આ વાત નથી. માટે અંતરમાં આત્માની દરકાર કરીને આ સમજવું જોઈએ. આ સમજ્યા વગર જીવ—અનંતકાળથી રખડયો છે. ફેને સાચી સમજણ કરવી તે માંગળિક છે. શરીર અને વિકારથી ભિજ્ઞ ચૈતન્યમૂર્તિ ભગવાન આત્માનું ભાન થયા પણી અંદરમાં ઠરીને પૂર્ણ શાન પ્રગટયું તે અરિહંત અને સિદ્ધ છે, અને અંદરમાં ઠરતાં ઠરતાં જેને કંઈક કચાસ રહ્યી ગઈ છે તે સાધુ છે, ને જે પવિત્ર દશા પ્રગટી છે તે ધર્મ છે, એ અરિહંત, સિદ્ધ, સાધુ અને ધર્મ—એ ચાર માંગળિક છે. આ ચારે માંગળિક છે તે આત્માની પવિત્ર દશા છે. જ્યાં સુધી આત્મતત્ત્વને ઓળખે નહિં ત્યાં સુધી જે કાંઈ કરે તે બધા સાધન ખોટા છે. અનંતકાળે નહિં કરેલ એવું આત્મભાન કરવું તે જ મંગળ છે.

એ રીતે આ માંગળિક કર્યું.

અમ ઘેર પ્રભુજી પધાર્યા

જ્ઞાગણ વદ ઉ ના હિવસે સાવરકુંડલામાં શ્રી આહિનાથ ભગવાન અને
શ્રી ભજાવીર ભગવાનના પ્રતિમાળ (જેની પ્રતિષ્ઠા વીણિયામા થઈ હતી
તે) પધાર્યા છે, પ્રભુજી પધાર્યા તે પ્રસંગે ત્યાંના શેઠશ્રી જગજીવન બાઉચંદ
દોશી વગેરેએ ઘણા જ ઉત્સાહપૂર્વક પ્રભુજીના સન્માનનો ઉત્સવ ઉજવ્યો
હતો. પ્રભુજીના ભવ્ય સ્વાગતમાં ગામના સેંકડો લોકોએ ભાગ લીધો હતો.

ઉજ્જ્વલવાદ

પદ્ધનંદિ [ગાથા ગીજ]

ધર્મનું માણાત્ય કરવા માટે તેનું જ્ઞાન કરવું જોઈએ. હોર, કાગડાનાં દેણ અનંતવાર ભળે છે, તેમાં મનુષ્યદેણ મૌખો છે. તે મનુષ્યદેણમાં જો આત્માની સમજણ ન કરે તો તેની કાંઈ કિંમત નથી. વિષયભોગમાં તો કાગડા કૂતરાં ય જીવન ગાળે છે, મનુષ્ય થઈને પણ ધર્મ ન સમજે અને ભોગમાં જીવન ગાળે તો તેની કાંઈ કિંમત નથી. આ શરીરની તો રાખ થવાની છે, આત્મા તેનાથી જુદો છે. એવા આત્માને ભૂલીને જીવ રખડે છે, ને તેને ઓળખે તો પોતે મુક્તિ પામે છે. પણ કોઈ પરમાત્માની અકૃપાથી રખડતા નથી ને પરમાત્માની કૃપાથી તરતો નથી.

જેમ સરોવરમાં રહેનારો હંસ, કમળ ઉપરની પ્રીતિ છોડીને હંસલી ઉપર પ્રીતિ કરે છે, તેમ શરીરમાં રહેલો જે આત્મા શરીરાદિની પ્રીતિ છોડીને પોતાના આત્માની પ્રીતિ કરે છે તે જીવ આ જગતમાં ધન્ય છે! સરોવરમાં કમળો ઝીલેલાં હોવા છતાં હંસલો પોતાની હંસલી ઉપરની પ્રીતિ છોડીને તેના ઉપર પ્રીતિ કરતો નથી, તેમ આ ચૈતન્યરૂપ હંસલો છે, ને તેને પૈસા-મકાન વગેરે બહારની ચીજો છે તે પૂર્વનાં પ્રારબ્ધનું ફળ છે, તેની પ્રીતિ છોડીને પોતાનો આત્મા સમજવાની પ્રીતિ કરે તો નિર્મળ પરિણાતિ પ્રગટે તે આત્માની હંસલી છે.

અરે ભાઈ; બે ઘડી-ચાર ઘડી તું તારા આત્માનો વિચાર તો કર. તારી તને કિંમત નહિ ને તું બીજાની કિંમત કરે! તે શોભતું નથી. બહારની ચીજો તારી નથી, તે તારી સાથે નહિ આવે. માટે તેનાથી જુદો આત્મા છે તેની પ્રીતિ કર. ધર્મી જીવને આત્માની પ્રીતિ અને ધ્યાન કરતાં કરતાં અણિમા-મહિમા વગેરે રિદ્ધિ પ્રગટે છે, પણ તેઓ તેની પ્રીતિ છોડીને આત્માની પ્રીતિ કરે છે. શરીરનું રૂપ મેરુ જેવહું કરી નાંખે ને કંથવા જેવહું પણ કરી શકે, એક લાડવામાં કરોડો માણસોને જમાડે, શરીરનું વજન કરોડો મણ કરી શકે, ઉપરથી દેવને ઉતારવો હોય તો ઉતારે-આવી આવી સિદ્ધિઓ ધર્માત્માને પ્રગટી હોય પણ તેની પ્રીતિ તો સંસારમાં રખડવાનું કારણ છે. ધર્મી જીવ તેની પ્રીતિ કરતા નથી પણ આત્માની પ્રીતિ કરે છે.

એક હતો બ્રાહ્મણ. એકવાર જંગલમાં તેના હાથમાં ચિંતામણિ રતન આવી ગયું. ત્યાં જે તે ચિંતવવા માંડયો. ખાવાનું, મકાન, પલંગ વગેરે માગવા જ માંડયું. ત્યાં એક કાગડો આવ્યો ને તેને ઉડાડવા તેણે તે ચિંતામણિ રતન ફેરી દીધું, ત્યાં તરત જ મકાન પલંગ વગેરે બધું વીખાઈ ગયું, ને હતો તેવો થઈ ગયો. તેમ આ મનુષ્યદેણ અનંતકાળે જીવને મળ્યો છે. આ મનુષ્યદેણ ચિંતામણિ જેવો છે. તેને રળવામાં ને ભોગમાં ગાળે છે, પણ બે ઘડી આત્માની સમજણ કરતો નથી. બીજે બધે ઠેકાણે ડફાપણ બતાવે છે પણ આત્માની સમજણ તો કરતો નથી, અનંતકાળે મનુષ્યદેણ મળ્યો ને ધર્મની પરીક્ષા પણ કરતો નથી. થોડો વખત રહ્યો, ભાઈ! હવે તું આત્માની સમજણ કર. નિવૃત્તિ લે; પ્રવૃત્તિ ઘટાડ. અહો મારી મુક્તિ કેમ થાય? મારે જન્મ-મરણ જોઈતાં નથી-એમ જેને અંતરમાં ભવભ્રમણનો ત્રાસ લાગ્યો હોય, તેણે આત્માની સમજણ કરવી. અનંતકાળમાં બધું પરખ્યું છે પણ આત્માને ન ઓળખ્યો.

**“પરખ્યાં માણેક મોતીયાં
પરખ્યાં ડેમ-કપૂર
પણ આત્મા પરખ્યો નહિ
ત્યાં રહ્યો દિંઘૂઢ.”**

અરે ભાઈ, તારું એક રૂંવાડું ખેંચાય તો ય તને દુઃખ લાગે છે, તો આખે આખા માણસને રેસી નાંખવા તે તો મહાપાપ છે; એવા શિકાર વગેરે મહાપાપ કરનારા નરકમાં જાય છે. મનુષ્ય થઈને આત્માની દરકાર ન કરે ને વિષય-ભોગ, કોધ, કપટ, લંપટપણું વગેરે મહા અધર્મ કરે તેઓ મનુષ્યપણું હારીને હોર ને નરકમાં રખડે છે, કાંઈક દયા, દાનનાં શુભ કાર્ય કરે તો દેવ કે માણસ થાય છે. પુષ્ય-પાપના ભાવ તો જીવે અનંતકાળથી કર્યા છે, તે કાંઈ નવું નથી.

જે આત્મવેતા હોય કે આત્મવેતાની ભક્તિ કરીને આત્મવેતા થવાનો કામી હોય તેનું જ જીવન

કૃતાર્થ છે, બાકીના જીવનો અવતાર તો ખાસડા મારવા જેવો છે.

એક હતો જવેરી; તે ઘણો વૃદ્ધ થયો હતો. હીરાની પરીક્ષા કરવામાં તે ઘણો હોશિયાર હતો. એક વાર રાજા પાસે ઘણો કિંમતી હીરો આવ્યો, ને બધા પાસે કિંમત કરાવી. છેવટે તે જવેરી પાસે કિંમત કરાવી. તેની કળાથી રાજા પ્રસન્ન થયો અને તેને ઇનામ આપવાનું નક્કી કર્યું.

તે રાજાનો દીવાન ધર્માત્મા હતો. સાંજે તેણે જવેરીને બોલાવીને પૂછ્યું: ભાઈ, હીરા પરખતાં તો જાણો છો, પણ આત્માને પરખ્યો? જિંદગીમાં કાંઈ ધર્મની સમજણ કરી? જવેરીને ધર્મની કાંઈ ખબર ન હતી; તેથી તેણે ના કહી.

બીજે દિવસે સવારે રાજાએ જવેરીને બોલાવ્યો. અને ધર્મા દીવાનને પૂછ્યું: દીવાનજી! બોલો, આ જવેરીને શું ઇનામ આપશું? દીવાને કહ્યું—અને સાત ખાસડાનું ઇનામ આપવું જોઈએ. રાજાને આશ્ર્ય થયું તેથી પૂછ્યું—અરે, દીવાન! સાત ખાસડાનું ઇનામ હોય? કાંઈક રૂપિયા વગેરે આપવું જોઈએ ને! ત્યારે દીવાને ફરીથી કહ્યું—અને સાત નહિ પણ ચૌદ ખાસડાં મારવાં જોઈએ. રાજાએ કહ્યું—એમ કેમ? દીવાન કહે—મહારાજ! એને ૮૦ વર્ષ થયા, અને દીકરાના ઘરે દીકરા થયા તો ય હજુ ધર્મ સમજવાની દરકાર કરતો નથી. અહીંથી મરીને કયાં જઈશ? તેની દરકાર નથી. જીવન પૂરું થવા આવ્યું છતાં ધર્મની ઓળખાણ કરતો નથી, માટે તેને ખાસડાં મારવા જોઈએ.

ધર્માત્મા દીવાનની વાત સાંભળીને જવેરી બહુ રાજ થયો, ને રાજાને કહ્યું—મહારાજ! મારે તમારું રૂપિયાનું ઇનામ નથી જોઈતું, દીવાને મને ઇનામ આપ્યું તે મારે જોઈએ છે. એમ સમજીને તે જવેરી ધર્મની સમજણ કરવા લાગ્યો.

જો સંસારમાં સુખ હોય તો ધર્માત્મા તેને છોડે શું કામ? જો પરમાં સુખ હોય તો ધર્માત્મા તેને છોડીને આત્માનું ધ્યાન કેમ કરે? માટે કલ્યાણાતીત અને ઇન્દ્રિયાતીત આત્મામાં જ સુખ છે, તેના સુખની પ્રતીતિ કર, ને પરની મમતા છોડ. જેઓ આત્માને સમજે ને તેની પ્રીતિ કરે એવા હંસને અમે નમસ્કાર કરીએ છીએ. એના અવતારની સફળતા છે.

૩૪ ભ્રષ્ટચર્ય પ્રતિજ્ઞા

વીઠિયામાં પ્રતિષ્ઠામહોત્સવ દરમિયાન પૂ. ગુરુદેવશ્રી પાસે નીચે જણાવેલા ભાઈ—બહેનોએ આજીવન ભ્રષ્ટચર્ય પ્રતિજ્ઞા અંગીકાર કરી છે—

- (૧) શાહ ત્રિભોવનદાસ પાનાચંદ તથા તેમના ધર્મ—પત્ની ધોળીબેન. (ફાગણ સુદ ૪ ને ગુરુવાર.)
- (૨) શેઠ અમરચંદ વાલજીભાઈ તથા તેમના ધર્મપત્ની રૂપાળીબેન. (ફાગણ સુદ ૬ રવિવાર)
- (૩) રતિલાલ કસ્તુરચંદ ડગલી તથા તેમના ધર્મપત્ની રંભાબેન. (ફાગણ સુદ ૭ સોમવાર)
- (૪) મગનલાલ નારણજી ખારા તથા તેમના ધર્મપત્ની નર્મદાબેન. (ફાગણ સુદ ૭ સોમવાર)
- (૫) શાહ મગનલાલ જીવણભાઈ તથા તેમના ધર્મપત્ની બાલુબેન. (ફાગણ સુદ ૭ સોમવાર)
- (૬) ધોળકીઆ હરિલાલ લાલચંદ તથા તેમના ધર્મપત્ની સમરતબેન. (ફાગણ સુદ ૭ સોમવાર)

ભ્રષ્ટચર્ય લેનારા સર્વે ભાઈ—બહેનોને અભિનંદન

૩૫ રાજકોટમાં પૂ. ગુરુદેવ શ્રી

ફાગણ વદ ૫ સુધી વીઠિયા રોકાઈને, છઙને દિવસે પૂ. ગુરુદેવશ્રીએ ત્યાંથી રાજકોટ તરફ વિલાર કર્યો છે. પૂ. ગુરુદેવશ્રી રાજકોટમાં ચૈત્ર સુદ એકમના રોજ પધારશે અને ત્યાં લગભગ વૈશાખ સુદ ૮ સુધી બિરાજશે.

૩૬ અપૂર્વ ચીજ-આત્માની સમજણ

જુઓ ભાઈ, આત્મસ્વભાવની સમજણ કરવી તે જ અપૂર્વચીજ છે; અનંતકાળમાં બધું ય કર્યું છે પણ પોતાનો આત્મસ્વભાવ શું છે તે સમજ્યો નથી. આ જીવનમાં એ જ કરવા જેવું છે, એના વગર જીવનમાં જે કાંઈ કરે તે બધું થોથાં છે; આત્માને સંસારનું કારણ છે. અનંતકાળથી આત્માની સમજણ કરી નથી તેથી તેને માટે અનંતી દરકાર અને રચિ જોઈએ. રૂચિ વગર પુરુષાર્થ ઉપદે નહિ.

-બેદવિજ્ઞાનસાર

બપોરે ઉથી ૪

-લૂખણકા-

માહ સુદ ૧૫ રવિ

જેમ કંદોઈની દુકાને અઝીણ ન મળે પણ મીઠાઈ મળે, તેમ અર્હી આત્માની વાત છે, આત્માની દુકાને આત્માની વાત મળે, પણ પુષ્ય-પાપની વાત ન મળે. આત્મા શુદ્ધ ચિદાનંદ શાનાનંદ સ્વરૂપ છે. આ મનુષ્યદેહ અનંતકાળે મળે છે, તેમાં જો શરીરથી બિન્ન આત્માની સમજણ કરે તો તે સફળ છે. જો આત્માની સમજણ ન કરે ને એમ ને એમ જીવન ગાળે તો કાગડો-કૂતરાંના જીવનમાં અને તેના જીવનમાં કાંઈ ફેર નથી.

જેમ હંસ એને કહેવાય કે જેની ચાંચમાં દૂધ અને પાણીને જુદા પાડવાની તાકાત હોય. દૂધ અને પાણીને જુદા પાડવાની તાકાત ન હોય તો તેને હંસ ન કહેવાય પણ કાગડો કહેવાય. તેમ આ મનુષ્યભવ પામીને જે જીવ શરીરથી જુદા આત્માને જાણો છે તે હંસ છે, પણ શરીરથી બિન્ન આત્માને જે નથી જાણતો તે અજ્ઞાની છે, તેનું જીવન વ્યર્થ છે.

આત્મા છે, તે પૂર્વ હતો ને ભવિષ્યમાં રહેશે. આત્મા છે, છે ને છે. આ શરીર વગેરે તો નાશવાન છે, આત્મા તો અનાદિ છે, તે ક્યારે ય નવો થયો નથી, ને નાશ પામતો નથી. આત્મા શાનાનંદ-ચિદાનંદ સ્વરૂપ છે. દ્યા કે હિંસાની જે શુભાશુભ લાગણીઓ થાય છે તે વિકાર છે. અને શરીર, પૈસા તો પર છે-જુદા છે. બહારમાં વસ્તુઓ મળે તે પૂર્વનું પ્રારબ્ધ છે, પણ તેમાં રાગ-દ્વેષ કરવા તે પ્રારબ્ધનું ફળ નથી, તે તો પોતે વર્તમાન ઊંઘા પુરુષાર્થથી કરે છે. રાગ-દ્વેષ જો પ્રારબ્ધનું કાર્ય હોય તો તેને ટાળવાનું આત્માના હાથમાં રહે નહિં. આત્મા પરથી તો જુદો છે ને રાગ-દ્વેષ તેનું સ્વરૂપ નથી, એવા આત્માનું ભાન કરે તેને જન્મ-મરણ રહે નહિં.

જુઓ ભાઈ, આ આત્માની સમજણની વાત છે. આ દેહ કાયમ નહિં ટકે. નજીકમાં નજીકનું શરીર પણ પોતાની મરજી પ્રમાણે ચાલતું નથી. રોગ થાય તેવી ઇચ્છા ન હોય છીતાં રોગ તો થાય છે, માટે ઇચ્છાનું કર્તવ્ય બહારમાં આવતું નથી, દીકરો મરતો હોય તેને બચાવવાની ઇચ્છા હોય પણ બચતો નથી. દીકરા ઉપર પ્રેમ હોવા છીતાં ત્યાં ઇચ્છા કામ કરતી નથી. માટે આત્મા તે દીકરાથી અને ઇચ્છાથી જુદો છે, તે જાણનાર છે. એવા આત્માને ઓળખવો તે ધર્મ છે.

જે ક્ષણિક શુભાશુભ વિકાર થાય છે તે પ્રારબ્ધ કરાવતું નથી પણ પોતે કરે છે. ને આત્મભાનથી પોતે જ તેને ટાળે છે. આત્મભાન કરવું તે જ ગુણ છે. નિર્ધિનતા તે અવગુણ નથી, ને ધનવાનપણું તે કાંઈ ગુણ નથી.

શરીર કાળું હોય તે અવગુણ નથી તે રૂપાળું હોય તે કાંઈ ગુણ નથી, -એ રીતે બહારની બધી વસ્તુઓથી આત્મા જુદો છે, તેની સાથે આત્માને સંબંધ નથી. તે તો બધું પૂર્વ પ્રારબ્ધનું ફળ છે. આ દેહમાં બધા આત્મા પરમાત્મસ્વરૂપ છે; ક્ષણિક રાગ-દ્વેષ થાય તે તેનું સ્વરૂપ નથી-આવો જે વિવેક કરે તેણે માનવજીવનને સફળ કર્યું છે. પર ચીજ તો એની નથી, તો તેના વડે આત્માની કિંમત કેમ અંકાય? હું નિર્ધિન, ને હું સધન-એવી કલ્પના કરવી તે અવગુણ છે, બહારના સંયોગથી આત્માની મોટાપ કે હીણપ નથી.

તપ, બ્રહ્મચર્ય વગેરેથી અણિમા-મહિમા વગેરે સિદ્ધિઓ પ્રગટે તેનો મહિમા ધર્મને નથી. જેમ માર્ગે જતાં વચ્ચે બીજી વસ્તુઓ આવે ત્યાં પ્રેમ કરીને અટકે તો ધારેલા સ્થાને પહોંચી શકે નહિં, તેમ વચ્ચમાં રિદ્ધિ-સિદ્ધિ આવે તેનો પ્રેમ કરવા અટકે તો મોકષસ્થાને પહોંચી શકે નહિં.

આ મનુષ્યદેહ મોંઘો છે. એક આંખ ફૂટે પણી કરોડો રૂપિયા આપ્યે પણ તેવી આંખ ફરી મળે નહિં, કાન કપાયો હોય તો તેવો કાન ફરીથી લાખો રૂપિયા આપતાં પણ ન મળે. એવો આ મનુષ્યદેહ આત્માનું ભાન કરે તો સફળ છે. મનુષ્યદેહમાં આત્માનું ભાન કરવા માટે તેને મોંઘો કહ્યો છે.

જેમ કાચો ચાંચો ઉગે ને તૂરો લાગે, તેમ અજ્ઞાનથી જીવ પોતાના આનંદને ભૂલીને વિકારનો સ્વાદ લે

 જોઈએ છે.

વીછિયામાં જિનમંદિર માટે પૂજારી તરીકેનું કામકાજ કરી શકે એવા ઉત્સાહી જૈન યુવાનની જરૂર છે, પગાર લાયકાત મુજબ. જેને રહેવાની મરજી હોય તેમણે નીચેના સરનામે લખવું.

શાંતિલાલ પોપટલાલ શાહ

ઠ. શેઠ નાનાલાલ કાળીદાસ જસાણી રાજકોટ સદર

છે ને નવા નવા જન્મમાં ઉપજે છે. જેમ ચણ્યો સેકતાં તે ઊગે નહિને સ્વાદ મીઠો લાગે. તેમ સત્ત્સમાગમે સાચું જ્ઞાન કરે તો ફરીથી જન્મ-મરણમાં અવતરે નહિને, ને તેને આત્માનો આનંદ પ્રગટે. આવું સમજ્યા વગરનું મનુષ્યપણું રણમાં પોક મૂકવા સમાન છે. દેહથી બિજ્ઞ ચૈતન્યતત્ત્વને ઓળખે ને પૂર્વનાં પ્રારબ્ધનાં ફળની પ્રીતિ છોડે તે ધર્મ છે. બહારમાં પ્રારબ્ધનો સંયોગ હોય પણ ધર્મ તેનો જ્ઞાતા દેખા રહે છે, તેને પોતાનું માનતા નથી.

અને ક્ષણિક શુભભાવ થાય તે પણ આત્માનું સ્વરૂપ નથી. પુષ્યભાવ થાય તેમાં જ ઇતિશ્રી માનીને સંતોષ કરી લ્યે તો તેનાથી પાર આત્માનો ભરોસો નથી. અંદરની પૂરી શક્તિ છે તેનો જેને વિશ્વાસ નથી તે ભગવાન પાસે મુક્તિ માગે છે. પણ ભગવાન પરમેશ્વર તો કોઈની મુક્તિ કરતા નથી, ને કોઈને રખડાવતા પણ નથી.

જેમ પાણી ઊનું થયું હોય તોપણ તેનામાં અશ્વિનો નાશ કરવાની તાકાત છે, તેમ આત્મામાં ક્ષણિક હ્યાલતમાં જે રાગ-દ્વેષ-કોધ-માન થાય છે તેનો નાશ કરવાની આત્માના સ્વભાવમાં તાકાત છે, ભગવાન જેટલી આત્માની તાકાત છે, પણ તેનો ભરોસો કરતો નથી તેથી રખડે છે. પોતાની પ્રભુતાને ઓળખે નહિને પરવસ્તુ વગર મારે ચાલે નહિને એમ માને છે. એક વસ્તુ વગર પણ મારે ચાલે નહિને-એમ માને છે, તો-જ્ઞાની કહે છે કે તું બધી વસ્તુથી જુદો છે-એ વાત કેમ બેસશે? પોતાની શક્તિનો ભરોસો નથી તેથી પરનો ઓશિયાળો થઈને રખડે છે. માટે હે જીવ! મોહ રહિત નિર્માણ આત્મા છે તેની પ્રીતિ કરીને ઓળખાણ કર, તો તું જન્મ-મરણ રહિત થઈ જઈશ. અનંતકળમાં ઘણીવાર મનુષ્યદેહ મળ્યો છે પણ અંદરમાં આત્માની સમજણ એકે ય વાર કરી નથી. અંતરને ભૂલીને બહારમાં ગોતે છે. દોષ ક્ષણિક છે ને દોષરહિત આત્મા નિકાળ છે, એ બે વચ્ચે વિવેક કરવો તે જ ધર્મ છે, ને એવો વિવેક કરે તેને જ મુક્તિ થાય છે.

ભૂલ પોતે કરે છે. પોતે ભૂલ કરે છે છતાં અજ્ઞાની ભગવાન ઉપર ઢોળે છે કે ભગવાનની મરજી! પણ ભાઈ, શું ભગવાન ભૂલ કરાવે છે? પોતે પોતાના દોષથી ભૂલ કરી છે. જેણે પોતાના અંતરમાં મુક્તિ ઉપર દૃષ્ટિ લગાવી છે એ સિવાય બીજું કાંઈ જોઈતું નથી-એવા આત્મા જ આ જગતમાં પ્રશંસવા યોગ્ય છે. આત્માના ભાન વિના બાયડી ઘરબરા છોડીને ત્યાગી થાય તેથી કાંઈ ધર્મ નથી, કેમ કે હજુ શરીરથી બિજ્ઞ ચૈતન્ય તત્ત્વને જાણ્યું નથી, ને શરીરને પોતાનું માનીને અભિમાન કરે છે, તેની બધી કિયાઓ રાખ ઉપર લીંપણ જેવી છે. -તેને ધર્મ થતો નથી.

ભાઈ, શુભાશુભ ભાવ હોય છે. પણ તેને સર્વસ્વ ન માન, તેનાથી મુક્તિ થઈ જશે-એમ ન માન. બહારમાં પૈસા હોય કે પુષ્ય હોય તેની ધર્માત્મા પાસે કાંઈ કિંમત નથી. નૂરજહાં અને જહાંગીરની વાત આવે છે. નૂરજહાંનું રૂપ જગતમાં પ્રભ્યાત હતું. એક ફકીર જોવા આવ્યો. જોઈને માથું ધૂશાવ્યું અને કહ્યું-જગત કહે છે તેવું સુંદરરૂપ નથી. ત્યારે જહાંગીરે કહ્યું- ‘સાંઈ બાવા! આપકી દૃષ્ટિ સે નહિને, હમારી દૃષ્ટિ સે દેખો! ’ જુઓ, જેને સ્ત્રીનો મોહ છે તેને શરીરના રૂપની પ્રીતિ છે. પણ શરીર તો ચામડું છે, અંદર હાડકાં ને લોહી માંસ સિવાય બીજું કાંઈ નથી. એમ જ્ઞાની પાસે આત્માના સ્વભાવ સિવાય પુષ્યની કે પૈસાની કાંઈ કિંમત નથી. અજ્ઞાનીને તેની ઊંઘી દૃષ્ટિમાં પૈસા અને પુષ્ય મીઠાં લાગે છે. એકવાર એક સેકંડ પણ આત્માનું ભાન કરે તો મુક્તિ થયા વગર રહે નહિને. એકવાર મુક્તિ થાય તેને ફરીથી અવતાર થાય નહિને. અવતાર હોય તે તેનો નાશ કરીને મુક્ત થઈ જાય, તેને પછી અવતાર હોતો નથી. જેમ ધીનું ફરીથી માખજા થતું નથી તેમ મુક્તજીવને ફરીથી અવતાર થતો નથી. શિકાર, પરસ્તી સેવન, દારૂ-માંસનો ખોરાક વગેરે મોટા પાપ કરતો હોય ને બંગલામાં રહેતો હોય, તેને અત્યારે પુષ્યનાં ફળ દેખાય છે, પણ પાપનાં ફળથી તો તે નરકમાં જાય છે, ને ત્યાં મહા આકરં દુઃખ ભોગવે છે.

આત્મા ચૈતન્ય છે. બહારમાં શરીર-પૈસાની અનુકૂળતામાં સુખ માને અને પોતાને બાદશાહ જેવો માને. પણ ભાઈ રે, તારી જાત તો તેં જાણી નથી, અને જડ વસ્તુથી તારી બાદશાહી માનીશ તો તું રાંકો થઈ જઈશ. બાદશાહી તો તારા ચૈતન્યમાં ભરી છે, તેને ઓળખે તો મુક્તિ થયા વિના રહે નહિને.

સૌરાષ્ટ્રમાં પૂ. ગુરુદેવ શ્રીનો

શ્રી જૈનશાસન જ્યવંત હો ! જેના પ્રતાપે જૈનશાસનનો જ્યકાર વર્તી રહ્યો છે તેવા પૂ. સદ્ગુરુદેવ શ્રી જ્યવંત હો. વીણિયાનગરમાં શ્રી ચંદ્રપ્રભસ્વામી આદિ જિનેન્દ્રપ્રતિમાના પંચકલ્યાણક મહોત્સવના મહામંગળ પ્રસંગ ઉપર પધારવા માટે માફ સુદ ૮ ને સોમવારના સુપ્રભાતે પૂ. ગુરુદેવશ્રીએ સોનગઢથી મંગળ વિહાર કર્યો. ભક્તજનોએ વિહારમહોત્સવ કરીને સદ્ગર્મપ્રભાવનાના એ મંગળ પ્રસંગને દીપાવ્યો.

✖ ✖ ✖ ✖

માફ સુદ ૮ને દિવસે ધારુકા ગામે રોકાઈને માફ સુદ ૧૦ ને દિવસે ઉમરાળા ગામમાં પ્રવેશ કર્યો. ઉમરાળા તે પૂ. ગુરુદેવશ્રીની જન્મભૂમિનું સ્થાન છે. આખા ગામના લોકોએ ઘણા ઉલ્લાસપૂર્વક સ્વાગતસન્માન કર્યું. સવારે પૂ. શ્રી એ માંગળિક સંભળાવીને તેના અર્થો કર્યા. અને બપોરે ઉ થી ૪ વ્યાખ્યાન હતું. આખા ગામના લોકો હોંશથી વ્યાખ્યાનનો લાભ લેતા હતા.

✖ ✖ ✖ ✖

માફ સુદ ૧૧ ને દિવસે સવારે ૮ થી ૧૦ જન્મ સ્થાનમાં ભક્તિ હતી. સવારે બેન્ડવાળિંગ્ઝો સહિત ત્યાં પદ્ધાર્યા. જન્મસ્થાનની ભક્તિ જોવા આખા ગામના માણસો ઊલટી પડ્યાં હતાં. ત્યાં બહુ ઉલ્લાસથી જન્મોત્સવ સંબંધી ભક્તિ અને સ્તવનો ગવાયાં હતાં. એ વખતની ભક્તિનું દેશ્ય સુંદર હતું. ત્યાંના મુખ્યિયાજી વગેરેએ પણ પોતાના ભક્તિભાવને વ્યક્ત કર્યો હતો.

ત્યારબાદ પૂ. ગુરુદેવશ્રીના જન્મથી પાવન થયેલા તે મકાનના ઉદ્ધાર માટે અને તેને એક પવિત્ર જન્મભૂમિસ્થાન તરીકે બનાવવા માટે ઉમરાળા અને પાલેજના ભાઈઓ તરફથી એક ખરડો તૈયાર કર્યો હતો, જેમાં લગભગ સાત હજાર રૂપિયા તે વખતે જાહેર થયા હતા.

હંમેશાં બપોરે ઉ થી ૪ પદ્ધારંદિ ઉપર વ્યાખ્યાન થતું હતું. રાત્રે હંમેશાં તત્ત્વચર્ચા થતી હતી.

✖ ✖ ✖ ✖

માફ સુદ ૧૨ ને દિવસે સવારે ૮ થી ૧૦ સમયસારના કળશની સ્વાધ્યાય થઈ હતી. તે દરમિયાન વચ્ચમાં ૬/ વાગે ઉમરાળાના શેઠશ્રી જ્વાલાલભાઈ તથા ફૂલચંદભાઈએ સજોડે પૂ. ગુરુદેવશ્રીપાસે બ્રહ્મચર્ચ પ્રતિશા અંગીકાર કરી. એ પ્રસંગે પૂ. શ્રી એ કહ્યું: ખરું બ્રહ્મચર્ચ તો આત્મામાં છે, બ્રહ્માનંદ-ચિદાનંદ આત્માનું ભાન કરીને તેમાં રમણતા કરવી તે જ બ્રહ્મચર્ચ છે. બ્રહ્મસ્વરૂપ આત્મામાં ચરવું તે જ બ્રહ્મચર્ચ છે, તેમાં જ સુખ છે. વિષયભોગો તો અનંતવાર ભોગવ્યા. પણ તે રહિત આત્મામાં સુખ છે, તેને કદી જાણ્યો નથી. વિષયોમાં સુખબુદ્ધિ છોડીને આત્માની સમજણનો પ્રયત્ન કરવો જોઈએ.

સ્વાધ્યાયમાં જ્યારે ઉરમો (મજ્જાંતુ...) કળશ આવ્યો ત્યારે પૂ. શ્રી એ કહ્યું કે-આચાર્યદ્વે બધાયને સાગમટે નોતરું દીધું છે કે ‘આવો, આત્મા આનંદકંદ છે એમાં બધા જીવો ઠરો, તેમાં બૂડો; એ સિવાય બીજું કંઈ સાર નથી.’

આગળ જતાં ઉ ૪ મા કળશમાં પુદ્ગલથી બિજ્ઞ આત્માનો છ મહિના અભ્યાસ કરવાનું કથન આવ્યું ત્યારે કહ્યું કે જેમ કુણ્ણાથી કપડા ધોવાય નહિ પણ ફાટી જાય, તેમ આત્માની સાચી સમજણ વગર ધર્મ થાય નહિ પણ અધર્મ થાય. આત્માની સાચી સમજણ કર્યા વગર બહારની શરીરાદિની કિયાથી ધર્મ માન્યો પણ આત્માને તો જાણ્યો નહિ. તો ધર્મ કર્યાંથી થાય ?

માફ સુદ ૧૦ થી ૧૩ સુધી ચાર દિવસ ઉમરાળામાં રહીને માફ સુદ ૧૪ ના રોજ ત્યાંથી દડવા થઈને ઉજ્જલવાવ ગામે પદ્ધાર્યા. પૂ. શ્રી પદ્ધાર્યા તે નિમિત્તે ત્યાંના ખેડૂતોએ સાંતી બંધ રાખ્યા હતા. બપોરે ઉ થી ૪ વ્યાખ્યાન હતું, તે વખતે ગામલોકોનો ઉત્સાહ ઘણો હતો.

✖ ✖ ✖ ✖

માફ સુદ ૧૫ ના રોજ ઉજ્જલવાવથી વિહાર કરીને લાખણકા ગામ પદ્ધાર્યા. પૂ. શ્રી પદ્ધારતાં લાખણકા ગામનો ઉત્સાહ ઘણો હતો. ત્યાંના આગેવાન દરબારોએ પણ સારો પ્રેમ અને ભક્તિ દર્શાવ્યા હતા. ગામને શણગાર્યું હતું. અને અહીં પણ સાંતી બંધ રાખ્યા હતા. બપોરે ઉ થી ૪ વ્યાખ્યાન હતું, તે વખતે ગામલોકોનો ઉત્સાહ ઘણો હતો.

વિહાર અને મહાન ધર્મપ્રભાવના

માહ વદ એકમને દિવસે લાખણકાથી ગઢકા તરફ વિહાર કર્યો. વચમાં અડતાલા ગામ આવે છે ત્યાંના લોકોની દર્શન કરવા માટેની વિનંતિ હોવાથી પૂ. શ્રી ગામમાં પધાર્યા અને ત્યાં માંગળિક સંભળાવીને ગઢકા પધાર્યા.

✖ ✖ ✖ ✖

ગઢકામાં મુમુક્ષુ મંડળે બહુ ભક્તિથી સ્વાગત સંન્માન કર્યું. સવારે પૂ. શ્રી એ માંગળિક સંભળાવીને તેના અર્થ કર્યા હતા. બપોરે ત થી ૪ વ્યાખ્યાન થયું હતું. વ્યાખ્યાન સાંભળવા માટે ગામના લોકોનો ઉત્સાહ ઘણો હતો. ખાસ કરીને શિક્ષિત વર્ગ વ્યાખ્યાન સાંભળવા આવતો હતો. અહીં પૂ. શ્રી માહ વદ ૧-૨ બે દિવસ રહ્યા હતા.

(વદ ગ્રીજનો કષય હતો)

✖ ✖ ✖ ✖

માહ વદ ચોથને દિવસે ત્યાંથી ઉગામેરી ગામ તરફ વિહાર કર્યો. ગામના લોકોએ ઉત્સાહથી સ્વાગત કર્યું, અહીં પણ સાંત્વિ બંધ રહ્યા હતા. બપોરે ત થી ૪ ના વ્યાખ્યાનમાં પણ ગામના ઘણા લોકો આવ્યા હતા.

✖ ✖ ✖ ✖

ત્યાંથી માહ વદ ૫ ના દિવસે વિહાર કરીને ગોરડકા ગામે પધાર્યા. આ નાનકડા ગામમાં પણ હંમેશા સમયસાર-પ્રવચનનોનું વાચન થાય છે. ગામના લોકોનો ભક્તિપ્રેમ સારો હતો. બપોરે વ્યાખ્યાન પછી ત્યાંના મનસુખલાલભાઈએ સજોડે પૂ. ગુરુદેવશ્રી પાસે બ્રહ્મચર્યપ્રતિજ્ઞા લીધી.

માહ વદ ૬ ને શુક્રવારે ગોરડકાથી નાગલપર તરફ વિહાર કર્યો, ત્યાં વચમાં ટાટમ ગામ આવ્યું, ત્યાંના ભક્તોની વિનંતિથી થોડીવાર ત્યાં રોકાયા, અને માંગળિક સંભળાવ્યું. અને પછી ત્યાંથી નાગલપર પધાર્યા. ત્યાં બપોરે ૨ ॥ થી ૩ ॥ વ્યાખ્યાન વંચાયું હતું.

✖ ✖ ✖ ✖

માહ વદ ૭ ના રોજ નાગલપરથી બોટાદ પધાર્યા. બોટાદના ભક્તમંડળે ભવ્ય સ્વાગત કર્યું. બોટાદમાં ૭ થી ૧૦ સુધી ચાર દિવસ રહ્યા. ત્યાં હંમેશાં સવારે એક કલાક તત્ત્વચર્ચા થતી અને બપોરે ત થી ૪ વ્યાખ્યાન તથા રાત્રે ૮ થી ૮ તત્ત્વચર્ચા થતી. વ્યાખ્યાન તેમ જ ચર્ચાનો ગામના ઘણા લોકો લાભ લેતા હતા. માહ વદ ૧૦ ના દિવસે ત્યાંના ફરગોવિંદભાઈ ગોપાણી તથા જ જીવનભાઈ પારેખ એ બંનેએ સજોડે પૂ. શ્રી પાસે આજવન બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા અંગીકાર કરી. આ પ્રસંગે સવારે ખાસ વ્યાખ્યાન વંચાયું હતું અને તેમાં મોક્ષમાળાના “બ્રહ્મચર્ય સુભાષિત” એ કાવ્યના અર્થ ઘણી સુંદર રીતે સમજાવવામાં આવ્યા હતા.

✖ ✖ ✖ ✖

માહ વદ ૧૧ ને બુધવારે બોટાદથી વિહાર કરીને ભદ્રાવડી ગામે પધાર્યા. ત્યાં બપોરે તત્ત્વચર્ચા તથા પ્રવચન થયું હતું.

✖ ✖ ✖ ✖

માહ વદ ૧૨ ને દિવસે ભદ્રાવડીથી વિહાર કરીને સરવા ગામે પધાર્યા. અહીં ‘પુરુષાર્થ’ સંબંધી વાત નીકળતાં પૂ. શ્રીએ કંબું હતું કે “પુરુષાર્થી જીવના અનંતભવ કેવળીભગવાને દીઠા જ નથી. જેને કેવળી ભગવાનની પ્રતીત થઈ તેને અનંત ભવ હોય જ નહિ. કેવળી ભગવાન ભવરહિત છે, જેને ભવ વિનાના જીવની શ્રદ્ધા થઈ તેને લાંબા ભવ હોય જ નહિ. મોક્ષ માટે જીવનો પુરુષાર્થ ન ચાલે એવી વાત જગતના કોઈ જીવને ભવોભવ સાંભળવા મળશો નહિ.” બપોરે ત થી ૪ વ્યાખ્યાન થયું હતું.

વીણિયામાં પ્રતિજ્ઞા મહોત્સવ

સરવાથી વિહાર કરીને માહ વદ ૧૩ ને શુક્રવારના રોજ પૂ. ગુરુદેવશ્રી વીણિયા પધાર્યા. વીણિયાના ભક્તમંડળનો ઉત્સાહ ઘણો હતો. ગામને વિધવિધ રીતે શાણગાર્યું હતું. પૂ. શ્રી.નું ભવ્ય સ્વગત કર્યું; સૌથી પહેલાં જૈન સ્વાધ્યાય મંદિરે પધાર્યા ને ત્યાં માંગળિક સંભળાવીને તેના અર્થો કર્યા. બપોરે ત થી ૪ વ્યાખ્યાન તથા રાત્રે ૮ થી ૮ ચર્ચા થતી હતી.

ફણગણ સુદ ૧ થી શ્રી પંચકૃત્યાણક પ્રતિજ્ઞાનો વિધિ શરૂ થયો. આ મહાન પ્રતિજ્ઞા પ્રસંગમાં અનેક ગામોના જિનબિંબો હતા. અહો ! સૌરાષ્ટ્ર દેશમાં જિનેન્નોનાં ટોળાં ઊતર્યા હતાં. એકંદર ૪૨ પ્રતિમાઓ હતા. એક સાથે આટલા વીતરાગી જિનબિંબોની પ્રતિજ્ઞાનો આવો મહાન અવસર સૌરાષ્ટ્ર દેશમાં ફજારો વર્ષે નજરે પડે છે. આ પ્રતિજ્ઞામાં મૂળનાયક તરીકે શ્રી ચંદ્રપ્રભ સ્વામી હતા. પંચકૃત્યાણકમાં વિષિનાયક શ્રી. ઋષભદેવપ્રભુ હતા. પ્રતિજ્ઞામંત્ર

(કે જે મંત્ર થયા પછી પ્રતિમાઓ પૂજનિક મનાય છે તે) પરમપૂજ્ય સદગુરુદેવશ્રી કાનજીસ્વામીના શુભહસ્તે થયો હતો. વીણિયામાં પ્રતિજ્ઞા કરાવનાર તરીકે શેઠ શ્રી નેમિદાસ ખુશાલભાઈ (પોરબંદરવાળા) હતા. અને પ્રતિજ્ઞાનો વિધિ કરાવવા માટે ઈંદોરથી પ્રતિજ્ઞાચાર્ય સંહિતાસુરી પંડિત શ્રી નાથુલાલજી પધાર્યા હતા. આ અમૃત્ય અવસરને મુમુક્ષુઓએ મહાન ઉત્સાહવડે દીપાવ્યો હતો.

ફાગણ સુદ એકમથી સમોસરણ વિધાન શરૂ થયું હતું, તેમાં સમોસરણની સુંદર રચના કરીને તેનું પૂજન કરવામાં આવ્યું હતું. અને રાત્રે પ્રતિજ્ઞા મહોત્સવને લગતો એક સુંદર સંવાદ બાલિકાઓએ ભજવ્યો હતો, અને બીજો સંવાદ ફાગણસુદ ર ને દિવસે બાળકોએ ભજવ્યો હતો. બંને સંવાદમાં કેટલાક પ્રસંગો ખાસ વિશેષ આકર્ષક હતા.

ફાગણ સુદ ર ને દિવસે વેદીશુદ્ધિની વિધિ થઈ હતી. તે દિવસે રાત્રે ભાઈઓએ ડાંડિયારાસ સહિત ભક્તિ કરી હતી.

ફાગણ સુદ ચોથ (પહેલી) : આજે ઈન્દ્રપ્રતિજ્ઞા થઈ, ૧૧ ઈન્દ્રોની સ્થાપના થઈ અને તે ઈન્દ્રોને સરધસરુપે ગામમાં ફેરવ્યા હતા, તે દેખાવ ઘણો ભવ્ય હતો. તથા યાગમંડળની રચના કરીને તેમાં ભૂત-ભાવિ-વર્તમાન તીર્થકરો, પંચ પરમેષ્ઠિ ભગવંતો વગેરેની સ્થાપના કરીને તેમનું પૂજન કરવામાં આવ્યું હતું. બપોરે વ્યાખ્યાન પછી વીણિયાના ત્રિભોવનભાઈએ સજોડે બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી. રાત્રે ૮ થી ૮ પ્રભુશ્રીના ગર્ભકલ્યાણકની પૂર્વ કિયાનું દશ્ય થયું હતું. બીજી ચોથને દિવસે પણ ગર્ભકલ્યાણકનો પૂર્વ વિધિ થયો હતો તેમાં માતાજીના ૧૬ સ્વખાનું દશ્ય, દેવ-દેવીઓ દ્વારા સ્તુતિ, દેવોદ્વારા વસ્ત્રની ભેટ અર્પણ, તથા દેવકુમારીઓ માતાને વિધવિધ તત્ત્વના પ્રશ્નો પૂછે છે ને માતા તેના જવાબ આપે છે-વગેરે દશ્યો થયા હતા.

જન્મકલ્યાણક મહોત્સવ

ફાગણ સુદ ૫ ના દિવસે સવારે જન્મકલ્યાણક ઉત્સવ થયો હતો. આ પ્રસંગ ઘણા મહાન ઉત્સાહથી ભવ્યરીતે ઊજવાયો હતો. ભગવાનનો જન્મ થતાં ઈન્દ્રઇન્દ્રાણી આવીને બાળક ઋષભકુમાર ભગવાનને હાથી ઉપર મેરુ પર્વત ઉપર જન્માભિષેક કરવા તેડી જાય છે, બાલપ્રભુજી હાથી ઉપર બિરાજ રહ્યા છે, મેરુ પર્વત પાસે પહોંચ્યા બાદ હાથી મેરુપર્વતને ત્રણ પ્રદક્ષિણા કરે છે-એ બધા વખતે પ્રભુજીનું અદ્ભુત દશ્ય ખરેખર દર્શનીય હતું. અને જ્યારે પ્રભુશ્રીને મેરુ પર્વત ઉપર બિરાજમાન નિષ્ઠાળ્યા તે વખતે તો મુમુક્ષુ ભક્તજનોના અંતરમાં કંઈ કંઈ થઈ જતું હતું; અહો, અદ્ભુત દશ્ય છે! આવું દશ્ય જિંદગીમાં જોયું નથી, સાક્ષાત્ જન્મકલ્યાણક જેવું લાગે છે. અહો! જિનેદ્રેદેવ તો હજી બાળક છે છતાં આટલો મહિમા! ખરેખર આ બધો ચૈતન્યનો મહિમા છે, અંતરમાં ચૈતન્યદ્રવ્ય જાગ્યું છે તેનો જ આ પ્રતાપ છે.” પછી ઘણા મહાન ઉત્સાહ અને જ્યકાર નાદ વર્ચ્યે પ્રભુશ્રીનો જન્માભિષેક કર્યો. અભિષેક બાદ ઈન્દ્રાણીએ પ્રભુને વસ્ત્રાલંકર પહેરાવ્યાં. એ રીતે જન્માભિષેક કરીને પાછા ફર્યા. પ્રભુની રથયાત્રા ઘણી જ શોભતી હતી. પાછા આવ્યા બાદ ઈન્દ્રોએ તાંડવનૃત્ય કર્યું.

બપોરે ભગવાનશ્રી ઋષભકુંવરનું પારણું જુલાવવાની કિયા થઈ.

રાત્રે ઈન્દ્રોએ ફરીથી “અબ તો મિલે જગત કે નાથ” એવી સ્તુતિ સહિત પ્રભુ પાસે ભક્તિ નૃત્ય કર્યું. ત્યારબાદ આદિકુંવર ભગવાનનો રાજ્યાભિષેક થયો હતો. અને મહારાજાધિરાજ શ્રી આદિનાથ ભગવાનના રાજદરબારમાં દેશોદેશના રાજા-મહારાજાઓ પ્રભુને ભેટ ધરવા આવ્યા હતા. ઈત્યાદિ દશ્યો થયા હતા.

દીક્ષા કલ્યાણક મહોત્સવ

ફાગણ સુદ હું: આજે પ્રભુશ્રી આદિનાથ ભગવાનના મહાન વૈરાગ્યનો દિવસ છે. સવારમાં આદિનાથ મહારાજાનો રાજદરબાર ભરાયો છે, નીલાંજનાદેવી ભક્તિથી નૃત્ય કરી રહી છે, નૃત્ય કરતાં કરતાં તે દેવીનું આયુષ્ય પૂરું થઈ જાય છે. ને તેના સ્થાને બીજી દેવી આવે છે. અહો, સંસારની આવી ક્ષાણભંગુરતાનું દશ્ય જોતાં મહારાજા આદિનાથ ભગવાન પરમ વૈરાગ્ય પામે છે. સંસારથી વિરક્ત થઈને પરમ ઉપશમભાવથી અંતરમાં બાર વૈરાગ્ય ભાવનાઓનું ચિંતવન કરી રહ્યા છે. તરત જ લોકાંતિક દેવો પ્રભુની સ્તુતિ અને વૈરાગ્યની પુષ્ટિ કરવા આવે છે. લોકાંતિક દેવો પ્રથમ ભગવાનની સ્તુતિ કરીને પછી ભક્તિપૂર્વક તેમના પ્રત્યે કહે છે કે પ્રભો, આપ સ્વયંબુદ્ધ છો, આપશ્રી આજ ભવમાં કેવળજ્ઞાન પ્રગટ કરીને મુક્ત થનારા છો અને જગતના જીવોને મુક્તિનો માર્ગ દેખાડનારા છો. અહો, ધન્ય છે પ્રભો! આપની વૈરાગ્યભાવનાને ધન્ય છે. સમસ્ત સંસાર ભાવથી વિરક્ત.

થઈને ભગવતી જિનદીકા ધારણ કરવા માટે આપશ્રી જે ચિંતવના કરી રહ્યા છો તેને અમારી અત્યંત અનુમોદના છે, આપશ્રીના દીક્ષાકલ્યાણક મહોત્સવનો જ્ય હો જ્યછો.

એ પ્રમાણે વૈરાગ્યની પુષ્ટિ કરાવીને લોકાંતિક દેવો ગયા બાદ પ્રભુશ્રી પાલખીમાં બિરાજને વનમાં દીક્ષા લેવા માટે સંચરે છે. ભગવાનના વૈરાગ્યના આ બધા દશ્યો આખી સભાને વૈરાગ્યભાવનામાં હુબાડી દેતા-હતા.

ભગવાનની પાછળ પાછળ વૈરાગ્ય ભરેલી ભક્તિ કરતા કરતા ભક્તોના ટોળાં થઈ રહ્યાં હતા-

વંદો વંદો પરમ વીતરાગી ત્યાગી જિનને રે, થાયે જિન દીગંબર મુદ્રાધારી દેવ..... શ્રી ઋષભપ્રભુજી તપોવનમાં સંચરે રે.....

વનમાં જઈને પ્રભુશ્રી એક વિશાળ વડવૃક્ષ નીચે બિરાજમાન થયા, રાજવસ્ત્રો છોડીને નગ્રમુદ્રા ધારણ કરી, પછી કેશલોચ કર્યો. પ્રભુશ્રીનો કેશલોચ કરતાં પૂ. ગુરુદેવશ્રીએ કહું કે પ્રભુ તો જાતે જ લોચ કરે, પણ આ તો પ્રભુના દીક્ષાકલ્યાણકની સ્થાપના છે. દીક્ષા વખતનું વૈરાગ્યદશ્ય બહુ ગંભીર હતું. દીક્ષાબાદ પ્રભુશ્રી આત્મધ્યાનમાં બેઠા ને મનઃપર્યયજ્ઞાન ઉપજ્યુ. પછી પ્રભુજી તો વનમાં વિહાર કરી ગયા.

પ્રભુશ્રીનો દીક્ષાવિધિ પૂરો થયા બાદ ત્યાં વનમાં જ પૂ. ગુરુદેવશ્રીએ દીક્ષાકલ્યાણકને શોભતું અપૂર્વ વ્યાખ્યાન કર્યું હતું. એ દિવસનું વ્યાખ્યાન ખરેખર એક જુદી જ પડ્ઘો પાડી જતું હતું. વ્યાખ્યાન વખતે વૈરાગ્યમસ્તીથી નાચી રહેલી પૂ. શ્રી.ની મુદ્રા ભાવુક મુમુક્ષુજનોનાં હદ્યમાં કોતરાઈ ગઈ છે. વ્યાખ્યાનમાં પૂ. શ્રી. એ મુનિદ્શામાં આત્માને અંતરની શાંતિના શેરડા હોવાનું જે વર્ણન કર્યું હતું તે સાંભળતાં મુમુક્ષુના હદ્યો ભાવનાથી નાચી ઊઠા હતા અને આખી સભા સ્તર્ય બની ગઈ હતી.

વ્યાખ્યાન બાદ ભાઈશ્રી અમરચંદભાઈ તથા તેમના ધર્મપત્ની રૂપાળીબહેને બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા ધારણ કરીને તે પ્રસંગને દીપાવ્યો. ત્યારબાદ વૈરાગ્યમાં મગ્ર થયેલું ભક્તમંડળ પાછું ફર્યું, પાલખીમાં માત્ર પ્રભુના કેશ હતા.

બપોરે ૧૦॥ વાગે પ્રભુ શ્રીઋષભપ્રભમુનિરાજ આહાર માટે ગામમાં પધાર્યા. આહારદાનનો પ્રસંગ શેઠશ્રી પ્રેમચંદ ભાઈને ત્યાં થયો. પ્રભુશ્રીને આહારદાન વખતનું દેશ્ય ઘણું ઉલ્લાસમય હતું.

પૂ. ગુરુદેવશ્રીના પવિત્ર ઇસ્તે જિનેન્દ્ર પ્રતિજ્ઞામંત્ર

બપોરે એક વાગે પૂ. ગુરુદેવશ્રી પધાર્યા અને શ્રી જિનપ્રતિમાઓ ઉપર મંત્રવિધિ શરૂ થયો. આ મંત્રવિધિ થયા પહેલાં પ્રતિમાજી અપૂર્જ્ય હોય છે, ને આ મંત્રવિધિ થયાં પછી પ્રતિમાજી પૂજનીક થાય છે. પ્રતિજ્ઞા વિધાનમાં આ કિયા ઘણી મહત્વની છે. મહાપવિત્ર જિનપ્રતિમા ઉપર, મહાપવિત્ર ભાવ વડે, પવિત્ર ઇસ્તે સોનાની સળીવડે ‘ઓં અં નમઃ’ એવો પવિત્ર મંત્ર પૂ. ગુરુદેવશ્રીએ લખવો શરૂ કર્યો તે વખતે મહાન્ જ્યજ્યકાર પૂર્વક ભક્તજનોએ એ પવિત્ર પ્રસંગને વધાર્યો હતો.

ત્યારબાદ બપોરે ૨॥ વાગે સર્વ પ્રતિમાજી ઉપર નેત્રોન્ભિલન વિધિ પણ પૂ. ગુરુદેવશ્રીએ કર્યો હતો.

કેવળજ્ઞાન કલ્યાણક

બપોરે ઉ વાગે પ્રભુશ્રીના કેવળજ્ઞાન કલ્યાણકનું દેશ્ય થયું હતું, જેમાં પ્રભુશ્રી ઋષભમુનિરાજ આત્મધ્યાનમાં લીન છે અને તેમને કેવળજ્ઞાન પ્રગટે છે. તરત જ દેવો આવીને પ્રભુને વધાવે છે, સ્તુતિ કરે છે, સમોસરણ રચાય છે. સમોસરણમાં ચૌમુખે પ્રભુજી બિરાજમાન છે, બારસભા ભરાણી છે અને પ્રભુશ્રીની દિવ્યધ્યનિ છૂટે છે.

આ પ્રસંગે ભગવાનના દિવ્યધ્યનિરૂપે પૂ. ગુરુદેવશ્રીએ પ્રવચન કર્યું હતું, જેમાં દિવ્યધ્યનિમાં ભગવાને કહેલા ઉપદેશનો સાર કહ્યો હતો. એ પ્રવચન બહુ કલ્યાણકારી હતું.

આજે દીક્ષા અને કેવળ કલ્યાણકના પ્રસંગો અદ્ભુત હતા, અને તે બંને પ્રસંગના પ્રવચનો પણ એવા જ અદ્ભુત હતા. આજનો દિવસ ઘણો વૈરાગ્યમય આનંદ અને ઉલ્લાસનો હતો. મુમુક્ષુ ભક્તોને એમ થતું હતું કે અહો! જીવન કૃતાર્થ થયું. ધન્ય, ધન્ય જિનેન્દ્રકલ્યાણક. ધન્ય તે પંચકલ્યાણકનો મહિમા. હે જિનેન્દ્રો! તમારા પંચકલ્યાણક મારા આત્માનું કલ્યાણ કરો.

નિર્વાણકલ્યાણક અને શ્રી જિનેન્દ્ર પ્રતિજ્ઞા

ફાગણ સુદ ૭ ને સોમવાર આજે ભગવાનશ્રી ચંદ્રપ્રભસ્વામી અને સુપાર્થનાથ સ્વામીના નિર્વાણકલ્યાણકની તિથિ હતી, અને બરાબર એ જ દિવસે નિર્વાણકલ્યાણકવિધિ તથા તે બે ભગવંતોની પ્રતિજ્ઞા

થઈ હતી, તે શ્રેષ્ઠ મંગળ છે. સાથે સાથે પવિત્ર અષ્ટાક્ષીકા પર્વની પણ શરૂઆત આજથી જ થતી હતી.

સવારમાં સૂર્યોદય સમયે નિર્વાણ કલ્યાણકનું દશ્ય થયું. તેમાં કેલાસ પર્વત બનાવ્યો હતો, તેના ઉપર પ્રભુશ્રી આદિનાથ ભગવાન યોગનિરોધકશામાં બિરાજ રહ્યા હતા. થોડી વારમાં પ્રભુશ્રી નિર્વાણ પામ્યા. તરત જ નિર્વાણકલ્યાણક ઉજવવા દેવો આવ્યા, અગ્નિકુમારદેવોના મુકૃટ વડે અગ્નિસંકાર થયો. અને છેવટે શેષભસ્મ લઈને “અહો પ્રભો ! જે પવિત્ર દશા આપશ્રી પામ્યા તે પવિત્ર દશા અમારી હો” એવી ભાવનાપૂર્વક ભક્તોએ મસ્તકે ચડાવી. ત્યારબાદ નિર્વાણપૂજન થયું.

એ રીતે, મહાપ્રભાવક શ્રી જિનેન્દ્ર પંચકલ્યાણક મહાન ઉત્સાહપૂર્વક સમાસ થયા,

આ પ્રસંગે વીઠિયાના રતિલાલભાઈ ડગલી અને મગનલાલભાઈ ખારાએ સજોડે પૂ. ગુરુદેવશ્રી પાસે બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા અંગીકાર કરી.

ત્યારબાદ ૮ થી ૯॥ સુધી મંદિરમાં પ્રતિષ્ઠા કરાવવામાં આવનારા શ્રીચંદ્રપ્રભસ્વામી વગેરે જિનબિંબોને ઘણા મોટા ઉલ્લાસપૂર્વક જિનમંદિરે લઈ ગયા. જ્યારે પ્રભુ જિન મંદિરે પદ્ધાર્યા તે વખતે ભક્તજનોનો ઉલ્લાસ અને જિનેન્દ્ર દર્શન માટેની ઉત્સુકતા અજબ હતાં.

પછી મહામાંગળિક વેદીપ્રતિષ્ઠાનો સમય આવ્યો. અને પવિત્ર જિનમંદિરમાં, પવિત્ર ચંદ્રપ્રભ ભગવાનની પૂ. ગુરુદેવશ્રીએ મહા પવિત્ર ભાવે પવિત્ર કરકમળથી પ્રતિષ્ઠા કરી. અને મંદિર જ્યકારનાદથી ગાજ ઊઠયું. બોલો શ્રી ચંદ્રપ્રભ ભગવાનનો.... જ્ય હો. ત્યાર બાદ શ્રીચંદ્રપ્રભ ભગવાનની જમણી તરફ શ્રીસીમંધર ભગવાન અને ડાબી તરફ શ્રીશાંતિનાથ ભગવાનના પ્રતિમાજીનું સ્થાપન કર્યું. ત્યાર બાદ શ્રી આદિનાથ ભગવાન અને એક સિદ્ધ પ્રતિમાનું તથા ઉપરના ભાગમાં શ્રીસુપાર્શ્વનાથ ભગવાનનું સ્થાપન કર્યું. પછી જિન મંદિર ઉપરના બે કળશ તથા ધ્વજદંડ ચડાવ્યા. એ રીતે શ્રી જિનમંદિરમાં મહા પવિત્ર દેવાધિદેવ ભગવંતોની પ્રતિષ્ઠા થઈ.

શ્રી જૈન સ્વાધ્યાય મંદિરમાં પ્રતિષ્ઠા !

ત્યાર બાદ સ્વાધ્યાય મંદિરમાં મહા પરમાગમ શ્રી સમયસારજીની તથા ઊંકારની પ્રતિષ્ઠા પૂ. ગુરુદેવશ્રીએ “નમઃસમયસાર” ઇત્યાદિ મંત્ર બોલીને કરી, અને પછી ત્યાં ‘નમઃ સમયસાર’ નું માંગલિક પ્રવચન કર્યું. પછી ભક્તોએ થોડીવાર સ્વાધ્યાય મંદિરમાં અને જિનમંદિરમાં ભક્તિની ધૂન લીધી.

મહોત્સવના દિવસો દરમિયાન હંમેશાં સવાર-સાંજ જાપ જપાતા હતા. આજે તેની પૂર્ણતા થઈ અને શાંતિયજ્ઞ થયો.

બપોરે વ્યાખ્યાન પછી પાંજરાપોળ માટેનો એક ખરડો થયો, જેમાં લગભગ એક હજાર રૂપિયા થયા હતા. અને હરિલાલભાઈ ધોળકિયાએ સજોડે બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી.

રાત્રે શ્રી સમયસારની પૂજા થઈ હતી તથા બે બાલિકાઓએ ભક્તિ કરી હતી.

એ રીતે વીઠિયા શહેરમાં શ્રી જિનેન્દ્રદેવની પંચકલ્યાણક પ્રતિષ્ઠાનો મહાન અવસર ઉજવાયો. સૌરાષ્ટ્રદેશમાં શ્રીજિનેન્દ્રશાસનની પ્રભાવનાનો આવો મહાન સુઅવસર ઘણા ઉત્સાહથી પાર પાડવા માટે વીઠિયાના શેઠશ્રી પ્રેમચંદ લક્ષ્મીચંદ અને મુમુક્ષુમંડળને ખરેખર ધન્યવાદ છે. પ્રતિષ્ઠાચાર્ય સંહિતાસૂરી પંડિત શ્રી નાથુલાલજી સાહેબ ઉત્સાહી અને શાંત સ્વભાવી હતા, તેઓએ શાસ્ત્રવિધિ અનુસાર પ્રતિષ્ઠાવિધિ ઘણી સારી રીતે કરાવ્યો હતો, અને પંચકલ્યાણક વગેરે દશ્યો વખતે પોતે તે સંબંધી ટૂંક વિવેચન કરીને સમજાવતા હતા; કાંઈ પણ બેટનો સ્વીકાર કર્યા વિના, ખાસ ઈંદોરથી આવીને તેઓશ્રીએ આ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવનો સર્વ વિવિ ઘણી સારી રીતે કરાવી આપ્યો તે માટે તેમનો ઘણો આભાર માનવામાં આવે છે.

પરમ પૂજય અધ્યાત્મમૂર્તિ સદ્ગુરુદેવ શ્રી કાનજીસ્વામીના પુનિત પ્રભાવે આજે હજારો વર્ષ આ સૌરાષ્ટ્રદેશમાં ફરીથી પવિત્ર જિનેન્દ્રશાસનની સ્થાપના થઈ રહી છે. પૂ. ગુરુદેવશ્રીના શુભ હસ્તે આવા પવિત્ર શાસન-પ્રભાવનાના સેંકડો મહાન કાર્યો થાઓ. અને શ્રીજિનેન્દ્ર ધર્મચક સર્વત્ર સર્વદા પ્રવતો.

[અહીં પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ વખતે થયેલા કાર્યક્રમની માત્ર ટૂંકી નોંધ કરી છે. વિસ્તારથી તેનું વર્ણન કરવામાં આવે તો આત્મધર્મમાં તે આવી શકે નહિં. પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવનો આનંદ તો તે નજરે જોનાર જ જાણી શકે.]

વીંદ્રિયામાં શ્રી પંચકલ્યાણક પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ પ્રસંગે આવેલ રકમોની યાદી

૫૦૦૧/- શેઠ. નેમીદાસ ખુશાલભાઈ	પોરબંદર	૧૦૧/- કાશીબેન	સોનગઢ
૫૦૦૧/- કંચનબેન. નેમીદાસભાઈના ધર્મપત્ની		,, ૧૦૧/- હરકુંવરબેન, ઉજમબેન, જેકુંવરબેન	સોનગઢ
૩૧૦૧/- પાટણી સાંદેબ નેમીદાસભાઈના માતૃશ્રી		૩૧૧૧/- જુદા જુદા ગામના મુમુક્ષુઓ તરફથી રૂપિયા	
૨૫૦૧/- શ્રી સોનગઢ જૈન સ્વાધ્યાય મંદિર ટ્રસ્ટ		૫૧-ની આવેલી દુષ્ટ રકમો.	
૨૦૦૧/- શ્રી. રાજકોટ મુમુક્ષુ મંડળ		૨૨૬૮/- રૂ। , , , ૫૧-નીચેની રકમો.	
૧૦૦૧/- શ્રી. વઠવાણ કેમ્પ મુમુક્ષુ મંડળ		૪૮૪/- ભગવાનના અભિષેક વખતે જળ ભરવા જતાં	
૬૦૧/- મોહનલાલ વાધજીભાઈ	કરાંચીવાળા	કળશ લેવાના (બહેનોમાંથી)	
૫૦૪/- શેઠ. પ્રેમચંદ લખમીચંદના પાંચ પુત્રો તરફથી		૩૪૦૦/- ભગવાનના જન્માભિષેક વખતે કળશના.	
૫૦૧/- છબલબેન તંબોલી.	જામનગરવાળા	૨૦૧૫-૮-૦ બાળક આદિકુંવર ભગવાનનું પારણું-	
૫૦૧/- રાણપુર મુમુક્ષુ મંડળ			જુલાવવામાં.
૫૦૧/- છોટાલાલ નારણદાસ	નાગનેસવાળા	૧૩૩૮-૬-૦ ભગવાન આદિકુંવરના રાજ્યાભિષેક પછી	
૫૦૧/- લંદેરચંદ જવેરચંદ	વીંદ્રિયા	રાજાઓ તરફથી પ્રલુને આવેલી ભેટમાં.	
૩૨૫/- વઠવાણ મુમુક્ષુ મંડળ		૫૬૨-૮-૦ દીક્ષા કલ્યાણક વખતે વનમાં જતાં ભગ-	
૨૫૧/- લાઠી મુમુક્ષુ મંડળ		વાનની પાલખી ઉપાડવામાં.	
૩૦૧/- શા. કસ્તુર મુળચંદ	વીંદ્રિયા	૮૫૧/- ભગવાન આદિનાથ મુનિરાજના આહારદાન-	
૩૦૧/- શા. ફરીલાલ મોહનલાલ		પ્રસંગે મુમુક્ષુઓ તરફથી	
૨૦૧/- શા. વાલજી ભુરાભાઈ		,, ૩૬૦-૧૪-૩ શ્રુત પૂજનમાં	
૨૦૧/- શા. મણીલાલ માણેકચંદ		,, ૩૨૭૭-૮-૦ શ્રીજિનમંદિરમાં ભગવાનને વેદી ઉપર બિરા-	
૧૫૧/- શા. નાનચંદ ભગવાળ ખારા	અમરેલી	અમરેલી જમાન કરવામાં.	
૧૫૧/- શા. પ્રાણજીવન ફરજીવનદાસ.	પોરબંદર	૫૨૫-૦-૦ શ્રીજિનમંદિર ઉપર કલશ ચડાવવામાં	
૨૦૧/- શા. મોહનલાલ છગનલાલ	ભાવનગર	૨૬૪૦-૩-૮ પ્રભુશ્રીની આરતીના, તથા રથયાત્રામાં	
૧૧૧/- શ્રીમતી રાધાબેન.	મલકાપુર	૩૧૪-૦-૦ બ્રહ્મચર્ય લીધેલ ભાઈ-બહેનો તરફથી.	
૧૦૧/- શા. લવજી મોહનલાલ	વીંદ્રિયા	૪૬૦૨૫-૦-૦ (છેંતાલીસ ફજાર ને પચીશ રૂપિયા.)	
૧૦૧/- શા. ચંદુલાલ બ્રધર્સ		(આ ઉપરાંત ચાંદીના છત્રો, ચામર, ભામંડળ તથા પૂજાની	
૧૦૧/- શા. પોપટલાલ મોતીચંદ	ચુડા	સામગ્રી વગેરે વસ્તુઓ પણ ભેટમાં આવેલી છે.)	
૧૦૧/- શા. જેઠાલાલ સંઘજી	બોટાદ		
૧૦૧/- ગાંધી રાઈચંદ રતનશી			સૌરાષ્ટ્રમાં જિનબિંબ ભગવાન
૧૦૧/- ગાંધી ચત્રભુજ,,			
૧૦૧/- જાડીબેન	પોરબંદરવાળા	વીતરાગી જિનબિંબ ભગવાન બિરાજમાન છે.	
૧૦૧/- શા. ફરીલાલ મોહનલાલના માતૃશ્રી		(૧) સોનગઢ (૨) વીંદ્રિયા. (૩) બોટાદ (૪) રાણપુર	
૧૦૧/- શા. મગનલાલ નારણજી ખારા		(૫) વઠવાણશહેર (૬) વઠવાણ કેમ્પ (૭) સાવરકુંદલા	
૧૦૧/- શા. ફરગોવીંદ દેવચંદ	સોનગઢ	(૮) રાજકોટ (૯) ચોટીલા (૧૦) મોટા આંકડીઆ	
૧૦૧/- શા. પ્રેમચંદ લખમીચંદના ચાર પુત્ર વધૂઓ		(૧૧) ભાવનગર (૧૨) ઘોધા (૧૩) પાલીતાણા ગામમાં	
૧૦૧/- શા. મોહનલાલ ગોકળદાસ		તેમ જ શરૂંજ્યપર્વત ઉપર (૧૪) જુનાગઢ-ગિરનાર	
૧૨૫/- મોરબીની બેનો તરફથી હા. સમરતબેન		પર્વત ઉપર	

વીણીઆ

- ૧ શ્રીચંદ્રપ્રભ ભગવાન રૂ શ્રી સીમંધર ભગવાન
 ૩ શ્રીશાંતિનાથ ભગવાન ર૪ શ્રીસુપાર્શ્વનાથ ભગવાન
 ૫-૬ શ્રીઆદિનાથ ભગવાન ર૭ શ્રીસિદ્ધ ભગવાન

વઠવાણ શફેર

- ૮ શ્રીસીમંધર ભગવાન ર૯ શ્રી શાંતિનાથ ભગવાન
 ૧૦ શ્રીમહાવીર ભગવાન ર૧૧ શ્રીપાર્શ્વનાથ ભગવાન

વઠવાણ કેમ્પ

- ૧૨ શાંતિનાથ ભગવાન ર૧૩ શ્રીમહાવીર ભગવાન

રાણપુર

- ૧૪ શ્રીમહાવીર ભગવાન ર૧૫ સીમંધર ભગવાન
 ૧૬ શ્રીઆદિનાથ ભગવાન ર૧૭ શ્રીપાર્શ્વનાથ ભગવાન

બોટાદ

- ૧૮ શ્રીસીમંધર ભગવાન ર૧૯ શ્રીશાંતિનાથ ભગવાન

સાવર કુંડલા

- ૨૦ શ્રીઆદિનાથ ભગવાન ર૨૧ શ્રીમહાવીર ભગવાન
 ૨૨ શ્રી મહાવીર ભગવાન (શ્રીમત રાધાબાઈ મલકાપુર)
 ૨૩ શ્રીવાસુપૂર્જ્ય ભગવાન અંજડ
 ૨૪ શ્રીમુનિસુવ્રત ભગવાન કાનપુર
 ૨૫ શ્રીમહાવીર ભગવાન (શેઠ રાજમલ્લજ લેલસા)
 ૨૬ શ્રી સિદ્ધપ્રભુજ સોનગઢ
 ૨૭ શ્રીપાર્શ્વનાથ ભગવાન-ચાંદીના (શેઠ ભંવરલાલજ શેઠી

ઇંદોર

- ૨૮-૩૦ શ્રીશાંતિનાથ ભગવાન વગેરે;
 ત્રણ પ્રતિમા સ્ફટિકના સર હુકમીચંદજી શેઠ:ઇંદોર
 ૩૧ શ્રી જિનપ્રતિમા પદ્માના (સરભાગચંદજી સોની અજમેર)
 ૩૨ શ્રીશાંતિનાથ ભગવાન (શેઠ. બૈયાલાલ બાબુલાલ

પેરડારોડ

- શેઠ ગેનામલ્લ સુરજમલ્લ ઇંદોર
 ૩૩ શ્રીસિદ્ધ ભગવાનના ઉ પ્રતિમા
 ૩૬ શ્રીપાર્શ્વનાથ ભગવાન ઉ૭ શ્રીવર્ષમાન ભગવાન
 ૩૮ શ્રીચંદ્રપ્રભસ્વામી-ચાંદીના

બાવલી

- ૩૯ શ્રીનેમનાથ ભગવાન (શેઠ રહુતમલ્લ ગોયલીય

કલકત્તા

- ૪૦ શ્રીચંદ્રપ્રભ ભગવાન (શેઠ. ધર્મચંદ નેમિચંદ સરાવતા
 ૪૧ શ્રીમહાવીર ભગવાન
 ૪૨ શ્રીશાંતિનાથ ભગવાન.
 ૪૫ મુજબ કુલ ૧૬ ગામના ૪૨ પ્રતિમાજીઓ બિરાજમાન છે:

[અનુસંધાન ટાઇટલ પાન ર નું ચાલુ]

પુષ્યથી આત્મસ્વરૂપ ઓળખાતું નથી. પુષ્ય તો અલ્પકાળે ક્ષીણ થઈને નાદ થઈ જાય છે. સ્વાનુભવ વડે જ આત્મતત્ત્વ જણાય છે. કરોડોમાં વિરલા જીવો જ સ્વાનુભવથી જે આત્માને જાણો છે તે આત્મસ્વભાવ આ જગતમાં જયવંત વર્તો! -એમ કણીને અહીં મંગળિક કર્યું છે.

આત્મસ્વરૂપ અંતરમાં દરેકને છે પણ સ્વાનુભવ વડે કરોડોમાં વિરલા જીવો જ તેને જાણો છે. છે તો અંતરમાં, પણ બહાર ભમે છે. એક શિષ્યને શાન જોઈતું હતું, ને કોઈ પાસે જઈને કહ્યું-મને શાન આપો. ત્યારે તેણે કહ્યું કે અમુક સરોવરના માછલાં પાસે જઈને કહેજે, તે તને બતાવશે. ત્યારે તે માણસ માછલાં પાસે જઈને કહે-“મારે શાન જોઈએ છે” ત્યારે માછલે કહ્યું-“પહેલાં મને તૃષ્ણા લાગી છે માટે પાણી આપો, પછી શાન બતાવું” ત્યારે તે માણસે આશ્રયથી કહ્યું-કે અરે, તું આ મીઠા પાણીના સરોવરમાં પડ્યો છે, તારી પાસે પાણી ભર્યું છે ને મારી પાસે કેમ માઝું? ” ત્યારે માછલે કહ્યું- ‘હે ભાઈ, તારું શાન તો તારા અંતરમાં પૂરું છે, તેમાંથી શાન કાઢને, બહારમાંથી શાન આવે તેમ નથી. પોતામાં શાન ભર્યું છે તેને જાણતો નથી, તે અજ્ઞાની બહારમાં શાન ગોતે છે. પણ અંતર સ્વભાવમાં શાન ભર્યું છે તેને ઓળખે તો સમ્યજ્ઞાનરૂપી ચંદ્ર પ્રગટે ને આત્માની મુજિત થાય.

શ્રાવકને ગૃહસ્થાશ્રમમાં આત્માનું ભાન થાય છે. રાજ-પાટ, બાયડી-છોકરાં હોવા છિતાં આત્માને સમજી શકે છે, ને કલ્યાણ થાય છે. અને આત્માને સમજ્યા વગર તે બાયડી-છોકરાં, ઘરભાર છોડીને જંગલમાં રહે તો ય તેને કલ્યાણ થતું નથી.

આત્મસ્વભાવ મહિમાવંત છે, તે મોક્ષ સુખનો દેનાર છે, સ્વાનુભવથી જણાય છે, પણ વાણીના વિસ્તારથી કહેવાતો નથી, લાખો-કરોડોમાં તેને જાણનારા કોઈક વિરલા જ હોય છે. એવો આત્મા આ જગતમાં જયવંત વર્તે છે. અને આત્માને જાણનારા સદ્ગાર હોય છે. આત્માને જાણનારા વિરલા જ હોય છે, પણ તેનો કદી વિરહ પડ્યો નથી. પૂર્વે આત્માને જાણનારા ફતા, અત્યારે છે, ને ભવિષ્યમાં થશે.

એવા આત્માને જાણો તો મુજિત પ્રગટે, ને સંસારમાં જન્મ-મરણ રહે નહિં. માટે એવા આત્માને જાણવો તે મનુષ્યભવનું કર્તવ્ય છે.

વક્તાનું સ્વરૂપ

કેવા વક્તાનો ઉપદેશ સાંભળવો યોગ્ય છે?

જેમાં લાખો અને કરોડોનો વહીવટ ચાલતો હોય એવી પેઢીનો વહીવટ દસ રૂપિયાના પગારવાળો મંદબુદ્ધિ જીવ સંભાળી શકે નહિં. પણ મોટા પગારવાળો બુદ્ધિશાળી જીવ હોય તે વહીવટ સંભાળે. તેમ જેમને પૂર્ણ પરમાત્મદિશ રૂપ સ્વરૂપલક્ષ્મી પ્રગટી છે એવા શ્રી વીતરાગહેવની પરંપરામાં રહીને સમ્યગ્રદ્ધન જ્ઞાન-ચારિત્રરૂપ વીતરાગ ધર્મનો ઉપદેશ કરનાર જીવ શ્રદ્ધા-જ્ઞાનાદિ અનેક ગુણના ધારી હોવા જોઈએ, અને અધ્યાત્મવિદ્યામાં પારંગત હોવા જોઈએ. અધ્યાત્મરસદ્વારા પોતાના સ્વરૂપનું અનુભવન જેને ન થયું હોય એવા જીવો વીતરાગી જિનધર્મનો ઉપદેશ યથાર્થ આપી શકે નહિં, અને એવા વક્તા પાસેથી શાસ્ત્રશ્રવણ કરવાથી જીવને આત્મલાભ થાય નહિં. માટે યથાર્થ આત્મજ્ઞાની પુરુષને ઓળખીને તેમની પાસે આત્મસ્વભાવનો ઉપદેશ સાંભળવો યોગ્ય છે.

જે વક્તા હોય તે પ્રથમ તો જૈનશ્રદ્ધાનમાં દેઠ હોવા જોઈએ. રાગ-દ્રેષ્ટરૂપ દોષ મારી અવસ્થામાં ક્ષણિક છે અને તેને જીતનાર મારો ત્રિકાળી સ્વભાવ શુદ્ધ છે—આવી શ્રદ્ધા હોય તેનું નામ જૈનશ્રદ્ધા છે. જે પોતાના શુદ્ધ સ્વભાવની શ્રદ્ધા જ્ઞાન અને એકાગ્રતા વડે રાગ-દ્રેષ્ટ મોહને જીતે છે તેને જૈનપણું પ્રગટે છે. જેને પોતાના શુદ્ધાત્મ-સ્વભાવની પ્રતીત ન હોય તે અન્ય જીવોને શુદ્ધાત્મ સ્વભાવનો ઉપદેશ કઇ રીતે આપી શકે?

કોણ જૈન છે?

જૈન એટલે જીતનાર; કોને જીતવું છે અને કોણ જીતનાર છે એ જાણવું જોઈએ. પરદ્રવ્યોથી તો આત્મા ભિન્ન છે, પણ એક આત્મામાં બે પડખાં છે—એક તો ત્રિકાળી સ્વભાવ છે અને બીજું વર્તમાન અવસ્થા છે. તેમાં જે ત્રિકાળસ્વભાવ છે તે તો શુદ્ધ જ છે, તેમાં કાંઈ જીતવાનું નથી, પણ વર્તમાન અવસ્થામાં દોષ છે તે દોષને જીતવાના છે. કોઈ પર પદાર્થને જીતવા નથી—જીતી જ શકતા નથી, તેમ જ કોઈ પર પદાર્થની મદદથી પણ જીતવું નથી—જીતી શકતું નથી; પણ પોતાની વર્તમાન અવસ્થા પરલક્ષે થતી હોવાથી દોષવાળી છે, તે અવસ્થાને સ્વભાવ તરફ વાળીને દોષને જીતવા છે, અને તે પોતાથી થઈ શકે છે. પોતાના ત્રિકાળી સ્વભાવના યથાર્થ શ્રદ્ધા-જ્ઞાનપૂર્વક સ્વસ્વરૂપમાં સ્થિરતા કરીને અવસ્થાના દોષને જીતવાના છે. એ રીતે, જીતનાર આત્મા છે. અને જીતવાનું પણ પોતામાં જ છે. આ રીતે બજે પડખાંને પોતામાં જાણીને ત્રિકાળી સ્વભાવની રૂચિના પુરુષાર્થથી વર્તમાન પર્યાયના દોષને જે જીતે તે જૈન છે. આ રીતે જૈનપણું કોઈ વાડામાં, સંપ્રદાયમાં, વેશમાં કે શરીરની કિયામાં નથી પણ આત્મસ્વરૂપની ઓળખાણમાં જ જૈનપણું છે. હું મારા ત્રિકાળી સ્વભાવની શ્રદ્ધા-જ્ઞાન સ્થિરતાવડે વર્તમાન ક્ષણિક અવસ્થાના દોષને જીતનાર છું એમ જે જીવ આભ્યંતર માર્ગમાં શ્રદ્ધાવાન્ન છે તે જ વીતરાગ ધર્મનો ઉપદેશ આપી શકે.

હું મારા સ્વભાવથી પરિપૂર્ણ છું, મારા ગુણો પરિપૂર્ણ જ છે, ગુણ કાંઈ ઘટી ગયા નથી, અને પર્યાયમાં મારા દોષથી વિકાર છે પણ તે વિકાર મારા ગુણસ્વભાવમાં નથી. વિકાર ટાળીને નિર્મળ પર્યાય બદ્ધારથી લાવવાની નથી પણ મારા પરિપૂર્ણ ગુણો વર્તમાન છે તેમાં એકાગ્રતા કરતાં પર્યાયનો વિકાસ થઈને નિર્મળતા પ્રગટે છે. કોઈ બીજાના કારણે વિકાર થયો નથી અને કોઈ બીજાના અવલંબને તે ટળતો નથી. આમ પોતાની પરિપૂર્ણ ગુણોની પ્રતીત દ્વારા, અવસ્થાના અવગુણને જાણીને જે ટાળે છે તે જૈન છે. ચોથા ગુણસ્થાને સમ્યગ્રદ્ધન પ્રગટતાં વાસ્તવિક જૈનપણું શરૂ થાય છે અથવા તો સમ્યગ્રદ્ધનની સન્મુખ જે જીવ હોય તેને પણ જૈન કહેવાય છે; અને તેરમા ગુણસ્થાને જે જિનદશા પ્રગટે છે તે સંપૂર્ણ જૈનપણું છે, તેમને રાગ-દ્રેષ્ટ જીતવાના બાકી રહ્યા નથી. જૈનધર્મ એ વસ્તુનું સ્વરૂપ છે; જગતના જડ-ચેતન પદાર્થનું યથાર્થ સ્વરૂપ બતાવનાર જૈનદર્શન તે વિશ્વદર્શન છે. સંપૂર્ણ રાગ-દ્રેષ્ટને જીતનાર પોતાના વીતરાગસ્વરૂપનું જેને ભાન છે પણ હજુ પૂર્ણ રાગ-દ્રેષ્ટ જીત્યા નથી તે છિભસ્થ જૈન છે અને વીતરાગસ્વરૂપના ભાનપૂર્વક જેણે સંપૂર્ણ રાગ-દ્રેષ્ટ જીત્યા છે તે પૂર્ણ જૈન છે. આવા પુરુષો જ જૈનદર્શનના રહસ્યના વક્તા થઈ શકે.

શ્રી જૈન સ્વાધ્યાય મંહિર ટ્રસ્ટ: સોનગઢનાં પ્રકાશનો

શ્રી સમયસાર-પ્રવચનો ભાગ ૧-૩-૪ દરેકના	૩-૦-૦
શ્રી સમયસાર-પ્રવચનો ભાગ-૨ જો	૧-૮-૦
શ્રી અપૂર્વઅવસર-પ્રવચનો	૦-૮-૦
શ્રી આત્મસિદ્ધિ-પ્રવચનો [આવૃત્તિ ત્રીજી]	૩-૮-૦
શ્રી મોક્ષમાર્ગ પ્રકાશકનાં કિરણો	૦-૧૨-૦
શ્રી ધર્મની કિયા	૧-૮-૦
શ્રી મૂળમાં ભૂલ	૧-૦-૦
શ્રી જિનેન્દ્ર સ્તવનમંજરી	૨-૦-૦
શ્રી જિનેન્દ્ર સ્તવનાવલી	૦-૮-૦
શ્રી સર્વસામાન્ય પ્રતિકમણ [આવૃત્તિ ત્રીજી]	૦-૮-૦
શ્રી નિયમસાર-પ્રવચનો ભાગ-૧	૧-૮-૦
શ્રી સમવસરણ સ્તુતિ [આવૃત્તિ ત્રીજી]	૦-૪-૦
શ્રી મોક્ષશાસ્ત્ર (ગુજરાતી ટીકા) છપાય છે	
શ્રી પૂજા સંગ્રહ [આવૃત્તિ ચોથી]	૦-૧૦-૦
શ્રી પ્રવચનસાર (ગુજરાતી)	૨-૮-૦
શ્રી સમયસાર પદ્ધાનુવાદ	૦-૪-૦
શ્રી પ્રવચનસાર પદ્ધાનુવાદ	૦-૫-૦
શ્રી યોગસાર પદ્ધાનુવાદ	૦-૨-૦
શ્રી યોગસાર પદ્ધાનુવાદ તથા ઉપાદાન નિમિત્ત દોષા	૦-૩-૦
શ્રી મુક્તિનો માર્ગ	૦-૬-૦
શ્રી સત્તાસ્વરૂપ અને અનુભવપ્રકાશ	૧-૦-૦
શ્રી મોક્ષમાર્ગ પ્રકાશક	૩-૦-૦
શ્રી જૈનસિદ્ધાંતપ્રવેશિકા	૦-૮-૦
શ્રી છદ થાણા [ગુજરાતી]	૦-૧૪-૦
શ્રી દ્રવ્ય સંગ્રહ [ગુજરાતી]	૦-૭-૦
શ્રી સમ્યજ્ઞાન દીપિકા [ગુજરાતી]	૧-૦-૦
શ્રી આત્મસિદ્ધિ સાર્થ	૦-૪-૦
શ્રી આત્મસિદ્ધિ ગાથા	૦-૨-૦
શ્રી આલોચના	૦-૨-૦
શ્રી પુરુષાર્થ	૦-૪-૦
શ્રી દશ લક્ષ્ણ ધર્મ	૦-૮-૦
શ્રી પંચાધ્યાયી ભાગ-૧	૩-૮-૦